

Бойко О.М. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з сім'єю як соціально-педагогічна проблема / О. М. Бойко // Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери : матеріали науково-методичного семінару (Умань, 26 квітня 2016 р.)/ [ред. кол.: Коляда Н.М. (гол. ред.) та ін.]. – Умань: ФОП Жовтий, 2016.

Бойко Ольга Миколаївна

викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з сім'єю як соціально-педагогічна проблема

Проблемі розвитку сім'ї, особистісному розвитку дітей в сімейному мікросередовищі, оптимізації стосунків між подружжям присвячена значна кількість вітчизняних досліджень таких авторів: О. Безпалько , В .Бочарової, Р. Вайнола, М. Галагузової, І. Зверевої, А. Капська, С. Марченка, Л. Міщик, В. Поліщук.

Оскільки соціально-педагогічна робота з сім'єю має свої специфічні особливості, оскільки сучасна сім'я – явище складне, як правило, сукупність труднощів і проблем, що відчуває на собі дитина, вважаємо за доцільне, зупинитися на наступних питаннях [3, с.11]. Серед них: соціальна адаптація як необхідна умова оптимальної сімейної соціалізації дитини; сучасне розуміння структурних компонентів сімейної соціалізації; роль сімейної соціалізації як чинника соціалізації особистісного розвитку дитини.

Питання професійної компетентності фахівця привертають увагу сучасних зарубіжних і вітчизняних учених. На даний час вивчено і представлено у науковій літературі більше тридцяти видів компетентності, у їх числі: ауто психологічна компетентність; комунікативна компетентність; методична компетентність; професійна компетентність; психологічна компетентність; перцептивна компетентність; компетентність рефлексії; соціальна

компетентність; соціально-педагогічна компетентність; соціально-психологічна компетенція; соціокультурна компетентність; спеціальна компетентність; стратегічна компетентність; управлінська компетентність; функціональна компетентність; екстремальна компетентність і т.п.

З представленого переліку стає очевидним зв'язок компетентностей: по-перше, – з областями функціонування людей, по-друге, – з їх можливостями і здібностями. Таким чином, компетентність конкурує з професіоналізмом в тій або іншій області, причому, є одночасно і умовою і показником його досягнення. Отже, найважливішим ступенем формування будь-якого з позначених видів компетентності повинна і може бути професійна підготовка фахівців.

Якщо взяти до уваги значну різноманітність представлених в дослідженнях компетентностей, зрозуміло, що інтерес до їх вивчення цього феномену виникає в різних сферах знання. У зарубіжній психолого-педагогічній літературі поняття компетентності найчастіше використовується як характеристика кінцевої мети навчання і інтегральна освіта в структурі моделі фахівця.

Останніми роками у науковій літературі популярним стає вживання поняття «широка компетентність», що кваліфікує рівень розвитку сучасної людини. Виділяються наступні області, що впливають на її розвиток: навчальна діяльність, політика, екологія, культура, навколишня дійсність [1, с.43].

У педагогічних дослідженнях вітчизняних учених (Мл. Віленський, М. М. Льовіна, Н. Е. Мажар, В. А. Сластенін і ін.) розробка проблем удосконалення професійної підготовки фахівця ведеться в наступних напрямках: посилення теоретико-методологічної підготовки, що забезпечує високий професіоналізм і творчу ініціативу в його діяльності; посилення мотивації у формуванні особистості на основі процесу формування самосвідомості фахівця.

Таким чином, ми визначаємо, що для результативної професійної взаємодії соціального педагога із сім'єю йому необхідно: знати особливості сімейної соціалізації дитини; професійну етику соціального педагога, що

працює із сім'єю; функції, форми і методи соціально-педагогічної роботи із сім'єю; характеристику сім'ї і тенденції її розвитку; виховний потенціал сім'ї; особливості роботи з сучасною сім'єю в контексті вітчизняного законодавства; особливості роботи із соціально-незахищеними сім'ями та з сім'єю за місцем проживання, з неблагополучною сім'єю, із сім'ями «групи ризику» і багатодітними, взаємодія державних і суспільних структур в роботі із сім'єю, особливості соціально-педагогічної роботи в загальноосвітніх закладах.

Мета професійної підготовки соціального педагога – це модель фахівця. Знання завжди є елементом якої-небудь діяльності (якихось умінь) і знання не складають самостійного елементу цілей освіти [1, с.48].

Постановці цілей навчання і оптимізації змісту підготовки соціального педагога передуює розробка моделі професійної діяльності – професіограми. Це документ, що регламентує технологію побудови вимог, що пред'являються професією до особистісних якостей, психологічних здібностей, психологічних можливостей людини. Він забезпечує оптимізацію і підвищення ефективності професійної діяльності фахівця конкретного профілю. Отже, звідси витікає, що структура професіограми включає наступні компоненти:

- найменування рівня і спеціальності;
- тривалість навчання;
- характеристики професійної діяльності, переважаючі види діяльності, кваліфікаційні вимоги;
- соціокультурні якості фахівця.

Отже, ми визначаємо, що підготовка майбутнього соціального педагога до роботи з сім'єю повинна здійснюватися у напрямі інтеграції загальноосвітньої і спеціальної підготовки на основі державного освітнього стандарту, інноваційних форм і методів навчання, що сприяє їх розвитку як суб'єктів навчання, формує інтерес до майбутньої професії.

Список використаних джерел

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка : навч. посіб / Богданова І. М. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
2. Максименко С. Психологічна діагностика інтелекту, мислення,

креативності дитини / Упоряд. : С. Максименко, Л. Кондратенко, О. Главник. – К. : Мікрос СВС, 2003.

3. Сім'я і діти: Програма родинно-національного виховання та навчання – тематичний план педагогічної освіти батьків / Авт. кол.; За заг. ред В.Г. Постоного. – К. : ІЗМН, 1997. – 56 с.